17 JULI 1941 32e JAARGANG No. 10

DE GIDS

ORGAAN VAN HET

CHRISTELIJK NATIONAAL VAKVERBOND IN NEDERLAND

VERSCHIJNT DONDERDAGS OM DE 3 WEKEN

ADRES VOOR DE ADMINISTRATIE: STADHOUDERSLAAN 43—45 UTRECHT TELEFOON 12443 GIRO 17982
VERANTWOORDELIJK VOOR DEN INHOUD: F. P. FUYKSCHOT

AAN TALMA'S GRAF

Op 12 Juli 1941 was het 25 jaar geleden, dat ds. A. S. Talma, de groote christelijk-sociale strijder, op 52-jarigen leeftijd werd afgelost van zijn aardschen post.

Reeds op de middaghoogte des levens hoorde hij zich het woord toeroepen: „Wel, gij goede en getrouwe dienstknecht, ga in in de vreugde uws Heeren." En de levensgang van dezen strijder was dusdanig, dat hij het vader Jacob had kunnen nazeggen: „Weinig en kwaad zijn de dagen der jaren mijns levens."

Want aan Talma was het lot beschoren, dat zoo menig profeet en zoo menig baanbreker is ten deel gevallen, om in zijn kring eenzaam te blijven. Zeker, Talma had vele vrienden, maar zijn leven in de schaduw van groote mannen als Kuyper en Lohman, gepaard aan zijn vooruitzienden en vooruitstrevenden geest, die door velen niet werd begrepen en niet werd gedeeld, deden hem, zoodra het om de verwezenlijking van zijn christelijk-sociale opvattingen ging, eenzaam staan. Eenzaam te midden van hen, die hem als zijn naaste politieke medestanders, hadden behooren te steunen.

Wie denkt niet aan zijn Bakkerswet, die weliswaar eensdeels werd verworpen, omdat men de zoo hoog-geroemde vrijheid van de bakkerspatroons meende te zien aangetast, waartegenover Talma poneerde, dat alleen de *bedrijfs*vrijheid werd ingeperkt, maar die toch ook heftig werd bestreden, omdat daarin een begin van bedrijfsorganisatie, nl. met de Bakkersraden, werd ingevoerd. Tegen deze eerste stap op den weg van de publiekrechtelijke bedrijfsorganisatie rees heftig verzet.

Hoe had de ontwikkeling der bedrijfsorganisatie een ander verloop kunnen nemen, wanneer Talma's naaste politieke vrienden dezen adèlaar in zijn breede vlucht hadden kunnen volgen.

Wie denkt ook niet aan Talma's conceptie van de Raden van Arbeid en aan de locale raden, die hij op het gebied van de bedrijfsgewijze uitwerking van de algemeene beginselen, door het parlement vastgesteld, een uitgebreide taak wilde toebedeelen.

Talma's beginsel: zooveel mogelijk aan de maatschappij ter regeling over te laten en daardoor de politieke organen van arbeid te ontlasten, waarvoor deze eigenlijk niet de kennis en de bekwaamheid bezaten, werd niet rechtstreeks, maar zijdelings bestreden, door er staatsrechtelijke bezwaren tegen op te werpen.

Het geven van verordenende bevoegdheid aan hetgeen men toen wel de sociale gemeenteraden noemde, was een meesterlijke greep van Talma, die eerst later door anderen werd begrepen.

Neen, op de principieele punten van christelijk-sociaal beleid was in de kringen van zijn partij en van het parlement ds. Talma een eenzame, die van alle kanten bestrijding en slechts weinig medestanders vond.

Nog eens: hoe zou de ontwikkeling van de bedrijfsorganisatie en hoe zou ook de parlementaire ontwikkeling een andere zijn geweest, wanneer aan Talma's geniale gedachten meer de begrijpende sympathie van zijn politieke vrienden was ten deel gevallen.

Het heeft niet zoo mogen zijn.

Maar wie Talma wèl begrepen, wie hem vereerden als den man, die het opnam voor het recht en de vrijheid van den arbeidenden stand, dat waren de mannen van Patrimonium, in wier kring Talma zijn publieke loopbaan begon, dat waren de menschen van de christelijke vakbeweging, die in Talma hun grooten medestrijder en hun van God gegeven leider zagen.

Als met dezen eenvoudigen kring rekening wordt gehouden, dan was Talma geen eenzame en dan was hij niet zonder vrienden. Zij begrepen hem en zij werden door de ontplooiïng van de christelijk-sociale gedachten bij Talma begrepen. Het is meer gebeurd, dat een man in den hoogen kring van zijn naaste vrienden en geestverwanten niet of nauwelijks werd begrepen en gewaardeerd, maar dat de kleine man, dat de arbeider, hem wel begreep.

Zoo is dan ds. A. S. Talma de vriend der christelijke arbeidersbeweging geworden en de held in volle wapenrusting, die gedragen werd in zijn arbeid door de liefde en sympathie van duizenden christen-werkers.

Het grafmonument op het kleine kerkhof van Bennebroek, naast het gebouw van de Nederlandsche Hervormde Gemeente, waar ds. Talma van 1914 tot 1916 als predikant zoo vaak het Woord bediende, getuigt van die liefde.

Op 1 Maart 1930, toen de Ziektewet, voor welks invoering Talma met al de kracht die in hem was, had gestreden, werd ingevoerd, werd op zijn graf door een klein aantal mannen van de christelijke vakbeweging een krans gelegd.

Daarheen richtten zich opnieuw de schreden van enkele mannen uit onzen kring op Zaterdagmorgen 12 Juli jl., des morgens te half elf.

Het was 25 jaar geleden, dat „onze" Talma overleed. De sociale wetgeving heeft zich verder ontwikkeld, en daaraan zijn de vooruitstrevende denkbeelden van Talma niet vreemd gebleven.

Ook de christelijke vakbeweging heeft zich verder ontplooid en ook zij heeft de idealen van Talma niet langs, maar dóór zich heen laten gaan.

Er was reden te over om andermaal dankbaar Talma's persoon en arbeid te gedenken en ons te sterken in het geloof, dat ook Talma de kracht heeft gegeven om te midden van veel tegenstand de christelijk-sociale gedachten uit te dragen en daarvoor als een held in volle wapenrusting tot den dood toe te strijden.

Zoo ging dan het dagelijksch bestuur van het C.N.V., met inbegrip van den eere-voorzitter en mede vergezeld door een vertegenwoordiger van Patrimonium, naar het kleine kerkhof te Bennebroek. Onder de hooge ruischende boomen verzamelde de kleine groep van slechts zes man zich en schaarden zich rondom het graf.

Bij ontstentenis van den verbondsvoorzitter plaatste de eere-voorzitter van 't C.N.V. vriend K. Kruithof op den grafsteen een groote krans met paarse linten, waarop de woorden:

Patrimonium en C.N.V.
gedenken op den 25sten sterfdag
van ds. A. S. Talma
met groote dankbaarheid diens
christelijk-socialen arbeid.

12 Juli 1941.

Daarna ging de tweede voorzitter, vriend J. Hofman, voor in een eenvoudig gebed, waarin hij het zijn en het welzijn van de christelijk-sociale actie, die, naar Talma ons

heeft geleerd, is een deel van de actie in Gods koninkrijk, in Gods trouwe Vaderhoede aanbeval.

Tot slot van deze eenvoudige plechtigheid hieven we het lievelingslied van Talma aan:

Zelfs vindt de musch een huis, o, Heer,
De zwaluw legt haar jongskens neer,
In 't kunstig nest, bij Uw altaren.
Bij U, mijn Koning en mijn God,
Verwacht mijn ziel een heilrijk lot.
Geduchte Heer der legerscharen,
Welzalig hij, die bij U woont,
Gestaâg U prijst en eerbied toont.

Hiermede was deze korte en eenvoudige plechtigheid ten einde.

Al konden slechts weinigen daarbij tegenwoordig zijn, velen zullen in den geest hebben meegeleefd en God hebben gedankt voor Zijn groote gaven, ons land in den persoon en den arbeid van ds. Talma geschonken. En mèt ons zullen zij hebben gebeden: Uw werk, o, Heere, behoudt dat in het leven in het midden der jaren.

Talma's levensdraad werd nu 25 jaar geleden afgesneden, maar zijn werk en — wat meer is — zijn levensideaal leeft onder ons, in de harten van duizenden, voort en zal èn nu èn straks zijn vruchten openbaren.

EEN JUBILEUM

Onder dit opschrift lezen we in *Door Plicht tot Recht*, het orgaan voor de leden van den Nederlandschen Bond van Christelijk-Protestantsch Post-, Telegraaf- en Telefoonpersoneel, het volgende:

„Op 26 Juli a.s. hoopt onze voorzitter, vriend *A. Fonteijn* den dag te herdenken waarop hij 25 jaar geleden in onzen bond met een bestuursfunctie werd belast.

De functie van *bondspenningmeester* moest toen bezet worden. Vriend *Fonteijn* werd op 31 Maart 1916 tot lid van het bondsbestuur gekozen en op 26 Juli daarna met de zorg voor de financiën belast.

In deze werkzaamheden zou waarschijnlijk geen wijziging gekomen zijn indien de organisatie, door het met wachtgeld gaan van vriend *Mennes*, niet was gesteld voor de noodzakelijkheid om iemand te kiezen, die den voorzitterszetel zou innemen.

Wie zou de opvolger van vriend *Mennes* worden? Wie zou in zijn plaats met de leiding worden belast? Op deze vragen moest een antwoord gegeven worden.

Zooals onze leden weten heeft vriend *Fonteijn* zich — toen op hem een beroep gedaan werd — voor de vacature van *bondsvoorzitter* beschikbaar willen stellen en volgde zijn verkiezing in 1937.

Wij kennen den jubilaris dus in *twee* kwaliteiten en willen hier gaarne uiting geven aan onze groote waardeering voor den in onzen bond verrichten arbeid.

Het is zeker een merkwaardig jubileum, waarvoor wij thans aandacht vragen.

Jubilea, waarbij vrienden van de christelijke vakbeweging herdenken dat zij 25 jaar als *lid* zijn aangesloten, komen thans vaak voor. We komen dan bijeen en reiken den jubilaris het gouden insigne van ons C.N.V. uit.

Een jubileum, waarbij een persoon gedurende *vijf en twintig jaar* met *bestuursfuncties* is belast, behoort min of meer tot de uitzonderingen.

Er zou thans voor ons uiteraard aanleiding zijn voor een feestelijke herdenking.

Wij gaan daartoe niet over, omdat naar onze meening in dezen droeven tijd bij de herdenking van jubilea de grootst mogelijke soberheid betracht moet worden.

Daarom willen wij volstaan met dit korte woord, waarin wij onzen jubilaris gaarne van ganscher harte feliciteeren en hem nog vele goede jaren toewenschen.

Niettemin zijn wij er van overtuigd dat onze bondsvoorzitter op den herdenkingsdag uit alle kringen van onzen bond vele bewijzen van vriendschap en waardeering zal ontvangen, zoodat het jubileum niet onopgemerkt zal voorbijgaan.

Schenke de Heere onze God vriend *Fonteijn* de kracht om nog tal van jaren mede te werken aan den groei en bloei van onzen bond.

De Heere onze God zegene hem en de zijnen!"

Wij sluiten ons bij dezen gelukwensch gaarne aan.

Het is bij deze organisatie geen gewoonte, dat de leiders geheel in bezoldigden dienst van den bond zijn. Dat wil dus zeggen, dat de leiding in handen ligt van personen, wier dagelijksche bezigheden buiten het bondsterrein liggen en die hun vrijen tijd voor den bond beschikbaar stellen.

Wij kunnen vriend Fonteijn dus niet gelukwenschen met een 25-jarige loopbaan in dienst van den bond. Maar wel kunnen wij hem danken voor den velen arbeid, ten dienste van zijn organisatie en van de christelijke vakbeweging verricht.

Moge het u, vriend Fonteijn, gegeven zijn nog veel goeds voor uw organisatie tot stand te brengen en haar met vaste hand door de branding van dezen tijd heen te voeren.

God schenke u daarvoor wijsheid en kloekheid.

DE NIEUWE REGELING BIJ DE WERKVERRUIMING

Thans is de nieuwe regeling voor de belooning van den arbeid, die bij de werkverruiming, of, zooals men thans ook zegt, bij de uitvoering van de cultuur-technische werken, wordt verricht, verschenen. Deze nieuwe regeling zal op 28 Juli a.s. ingaan.

Het is onzen lezers bekend, dat ons verbond reeds meer dan twee jaar bij de bevoegde autoriteiten heeft aangedrongen op een dusdanige regeling van dezen arbeid, dat de arbeiders niet langer als „in zorg" zijnde zouden worden beschouwd en dat hun loon zich bij de contractueele loonen in het vrije bedrijf zou aansluiten.

Dit pleidooi is door ons bij tal van instanties geleverd, zooals in de Staatscommissie-Fockema Andrea, in de Centrale Contactcommissie, bij eenige opvolgende ministers, daarna bij den Secretaris-Generaal van het Departement van Sociale Zaken en bij ir. Westhoff. Was voor deze gedachte aanvankelijk weinig of geen sympathie te vinden, langzamerhand kwam er eenige kentering. Door aanhouden is ten slotte ook deze zaak „gewonnen".

De regeling, die thans in de *Ned. Staatscourant* is verschenen, is wel niet geheel op het systeem van vrijen arbeid gebaseerd, maar is toch een niet onbeteekenende stap in de goede richting.

Deze nieuwe regeling geldt voor alle arbeiders, die bij een van rijkswege gesubsidieerd of uitgevoerd werkverruimingsobject in Nederland werkzaam zijn. De arbeid wordt zooveel mogelijk in accoord op basis van 30 cent per uur uitgegeven. Bij flink werken kan een hooger uurloon worden behaald.

Wij willen hier eenige bijzonderheden van de nieuwe regeling mededeelen, zonder daarop commentaar te leveren. Er zijn eenige besprekingen aan deze afkondiging voorafgegaan. Zooals het vaak gebeurt zijn lang niet alle wenschen in vervulling gegaan, maar in ieder geval beteekent dit resultaat een verbetering bij de regeling, welke tot dusver gold.

* * *

Behalve het basisuurloon van 30 cent is voor de belooning van den arbeid vooral van belang de *woonplaatstoelage* en de *accoordtoelage*.

Woonplaatstoelage.

De arbeider, die is te werk gesteld, kan, wanneer hij over eenige werkweek of een gedeelte daarvan in accoord een gemiddeld uurloon van ten minste 30 cent heeft verdiend, in aanmerking komen voor een woonplaatstoelage. Ter bepaling van die toelage worden de gemeenten in zeven klassen ingedeeld.

De arbeiders, wonende in een in klasse VII gerangschikte gemeente, komen niet voor deze toelage in aanmerking; de arbeiders, wonende in een gemeente, gerangschikt

in klasse I, ontvangen een toelage van *f* 1.60 per dag;
in klasse II, ontvangen een toelage van *f* 1.30 per dag;
in klasse III, ontvangen een toelage van *f* 1.— per dag;
in klasse IV, ontvangen een toelage van *f* 0.75 per dag;
in klasse V, ontvangen een toelage van *f* 0.50 per dag;
in klasse VI, ontvangen een toelage van *f* 0.25 per dag.

De arbeider kan, wanneer hij over eenige werkweek of een gedeelte daarvan in accoord een gemiddeld uurloon van minder dan 30 cent heeft verdiend, in aanmerking komen voor een

Accoordtoelage.

De bedoeling van deze accoordtoelage is den arbeiders, die niet of nog niet ten volle geschikt zijn voor hun taak, tijdelijk een toeslag te bezorgen, die hen in staat stelt een toereikend loon te bereiken.

Wanneer blijkt, dat een arbeider er niet in slaagt in accoord gemiddeld een uurloon van 30 cent te bereiken, dan komt hij in aanmerking voor een accoordtoelage, waardoor verkregen wordt, dat degenen, die minder dan 15 cent hebben verdiend, een aanvulling ontvangen tot 22 cent, welk bedrag hooger wordt naarmate de arbeidsprestatie grooter is. Deze regeling ziet er als volgt uit:

Bij een gemiddelde verdienste per uur van:
minder dan 15 cent aanvulling tot 22 cent;
15 cent tot beneden 20 cent aanvulling tot 24 cent;
20 cent tot beneden 25 cent aanvulling tot 26 cent;
25 cent tot beneden 27 cent aanvulling tot 27 cent;
27 cent tot beneden 29 cent aanvulling tot 29 cent.

Deze toeslag wordt ook uitgestrekt tot de woonplaatstoelage. De laatste komt namelijk ten volle alleen toe aan degenen, die het grondloon van 30 cent per uur bereiken. De overigen ontvangen nu een *gedeeltelijke* woonplaatstoelage en wel tot een bedrag, dat benoodigd is om het verdiende gemiddelde uurloon, vermeerderd met de accoordtoelage, aan te vullen tot een bedrag, dat verkregen wordt door het verdiende gemiddelde uurloon, vermeerderd met de accoordtoelage, te vermenigvuldigen met den factor

45/27 voor arbeiders, wonende in gemeenten in klasse I;
41/27 voor arbeiders, wonende in gemeenten in klasse II;
38/27 voor arbeiders, wonende in gemeenten in klasse III;
35/27 voor arbeiders, wonende in gemeenten in klasse IV;
32/27 voor arbeiders, wonende in gemeenten in klasse V;
29/27 voor arbeiders, wonende in gemeenten in klasse VI.

Arbeiders, wonende in gemeenten in klasse VII, komen niet voor deze woonplaatstoelage in aanmerking.

De arbeider, die gedurende vier achtereenvolgende werkweken een gemiddeld uurloon in accoord, ongerekend de accoordtoelage en de woonplaatstoelage, van 15 cent bij goeden wil niet heeft kunnen verdienen, komt daarna niet meer voor tewerkstelling overeenkomstig het bepaalde in artikel 1 in aanmerking; indien het onvermogen om vorenbedoeld loon te verdienen voortvloeit uit onwil, dan kan de betrokken arbeider in aanmerking worden gebracht voor plaatsing in een kamp.

Correctie van onwilligen.

Artikel 5 der regeling zegt daaromtrent:

De arbeider, geplaatst bij eenig in artikel 1 genoemd werkobject, die zich op eenigerlei wijze in werktijd of in eenig verband met het werk misdraagt, kan door de werkleiding van het werk worden verwijderd en aan 't hoofd der Inspectie voor de Werkverruiming ter schorsing van het werk worden voorgedragen. De directie van den Rijksdienst voor de Werkverruiming bepaalt volgens welke procedure en op welke wijze de geschorste arbeider gestraft zal worden. De hoofden van de inspecties van dien dienst ontvangen hiertoe instructies van de directie voornoemd.

De straffen zullen bestaan uit een waarschuwing, die over het algemeen slechts éénmaal aan denzelfden arbeider zal worden gegeven, uit een schorsing van ten hoogste drie dagen, gedurende welke de arbeider geen recht op eenige vergoeding kan doen gelden, of uit het voor korteren of langeren duur doen plaatsen in speciaal daarvoor ingerichte werkkampen. Wordt een arbeider, die kostwinner is, in een zoodanig kamp geplaatst, dan zal het gezin, waarvoor hij kostwinner is, zoo noodig overeenkomstig de van rijkswege gesubsidieerde steunregeling worden verzorgd. Aan den in een zoodanig kamp geplaatsten arbeider kan bij behoorlijk gedrag en behoorlijke werkprestatie een zakgeld van ten hoogste *f* 1.— per week worden toegekend.

Voor den arbeider, die met schorsing of plaatsing in een speciaal kamp is gestraft, bestaat recht van beroep op den Secretaris-Generaal van het Departement van Sociale Zaken mits binnen één week, nadat de straf is uitgesproken, een daartoe dienend schriftelijk verzoek bij den genoemden Secretaris-Generaal is ingediend. In geval van beroep zal de Secretaris-Generaal voornoemd het advies inwinnen van vertegenwoordigers der vakcentralen.

De werktijdregeling.

De werktijd wordt door den Rijksdienst voor de Werkverruiming voorgeschreven; er zal normaal 48 uur per week worden gewerkt. Indien in bijzondere gevallen overwerk noodzakelijk is, dan zal na de eerste twee overuren het loon voor elk overuur met 50 pct. worden verhoogd.

Het vervoer en de werktijdregeling zullen voor de arbeiders, die dagelijks naar hun werk reizen, zoodanig worden geregeld, dat zij niet langer dan 12 uur van het gezamenlijk vertrekpunt uit hun woonplaats en den terugkeer op dat punt behoeven onderweg te zijn. Indien afwijking van het laatstelijk gestelde onvermijdelijk is, dan zal dit geschieden op nader door de directie van den Rijksdienst voor de Werkverruiming te stellen voorwaarden.

Voor de arbeiders, die van overheidswege worden gehuisvest, hetzij in een kamp of door middel van inkwartiering of anderszins, geldt een bijzondere werktijdregeling, waarbij, rekening houdend met de bepalingen van de Arbeidswet, gemiddeld per week, gerekend over een periode van drie weken, niet langer dan 48 uur arbeid verricht zal worden; de bedoelde arbeiders hebben daarbij recht op eens per drie weken gratis vervoer naar en van huis, waarbij de werktijd- en vervoerregeling zoodanig zal worden ingedeeld, dat de arbeiders per drie weken drie dagen thuis zullen zijn. Mocht ingevolge het vervoer per drie weken niet 3 × 48 uur kunnen worden gewerkt, dan zullen de ontbrekende uren tegen het volle loon worden vergoed.

Er zijn voorts bepaalde

Vergoedingen.

vastgesteld, waaromtrent we in het betreffende artikel lezen:

Voor alle arbeiders geldt het recht op loonvergoeding met behoud van de woonplaatstoelage, wanneer de omstandigheden in de natuur naar het oordeel van de werkleiding het werken niet mogelijk doen zijn.

Deze vergoedingen bedragen:

a. bij *regen*, sneeuwbuien, hagel, storm of mist, zoodanig, dat werken onmogelijk is: 70 pct. van het uurloon;

b. bij *vorst*, of wanneer *hoog water* het werken onmogelijk doet zijn: 80 pct. van het uurloon, de volle week, waarin nog gewerkt is, of waarin de arbeiders zich nog ingevolge opdracht van de werkleiding naar het werk hebben begeven, uit;

c. bij werken, welke door het *getij* kunnen worden onderbroken, zoodanig, dat per week niet 48 uur kan worden gewerkt: als tij-verlet het volle uurloon voor de daardoor aan de 48-urige werkweek ontbrekende uren;

d. des winters, wanneer ingevolge het kortere daglicht per week niet 48 uur kan worden gewerkt: als lichtverlet het volle uurloon voor de daardoor aan de 48-urige werkweek ontbrekende uren.

Tevens heeft de arbeider recht op *behoud van loon*, berekend naar het uurloon, vermeerderd met de woonplaatstoelage, wanneer bepaalde omstandigheden verzuim van het werk voor hem geoorloofd doen zijn.

Als geoorloofd verzuim zal, bij *huwelijk* van den arbeider of één zijner kinderen, mits drie dagen te voren aangekondigd, *bevalling* van de echtgenoote van den arbeider of bij het *overlijden* en *begraven* van een zijner huisgenooten of van een zijner bloed- of aanverwanten in de rechte lijn onbepaald, en in den tweeden graad der zijlinie, gemeenlijk ten hoogste het verzuim van één dag worden berekend. Indien in een zeer bijzonder geval, b.v. bij grooten afstand, verzuim van een tweeden dag te billijken is, kan ook dit worden toegestaan, zulks ter beslissing

Zwart en wit

Daar is een zwart, zwart woord gezegd
Voor duizendtallen jaren,
't Sloop rond en blijft nòg altoos door
De wijde wereld waren.
En wie den klank en zin verstaan,
Zij gruwen van dien broeder,
Wiens mond dit zwarte woord ontgleed:
„Ben ik mijns broeders hoeder?"

Daar is een rein, blank woord gezegd
Voor honderdtallen jaren,
Door een profetenmond, en nòg
Doet 't ons zijn licht ervaren,
Waar 't gaat van mond tot mond, ja meer,
Van ziel tot ziel, dies nader:
„Schiep niet één God ons, hebben wij
Niet allen éénen Vader?"

Het is „der christenwerkers vriend",
Die ons zoo toe blijft spreken.
Welk woord kiest gij, wanneer g' ontdekt
Een broeder afgeweken?.....

JAN WILNA.

(Alle rechten beschermd.)

van het hoofd der betrokken Inspectie voor de Werkverruiming. Bij voldoen aan een wettelijke verplichting zal het aantal uren, dat redelijkerwijze daarvoor noodig kan worden geacht, worden vergoed.

Eveneens zal als geoorloofd verzuim worden beschouwd, wanneer een arbeider behulpzaam is bij het uitvoeren van bepaalde sociale maatregelen, als inzamelingen ten behoeve van b.v. de Winterhulp Nederland, en wanneer hij betrokken is bij bepaalde nationale of plaatselijke gebeurtenissen, zulks ter beslissing van de directie van den Rijksdienst voor de Werkverruiming.

Over de algemeen erkende christelijke feestdagen, die niet op Zondag vallen en op Goeden Vrijdag, alsmede over den bid- en dankdag in die plaatsen, waar in het algemeen op dien dag niet gewerkt wordt, zal den arbeider recht op behoud van loon worden toegekend, op gelijke wijze berekend als voor geoorloofd verzuim. Aan den r.k. arbeider zal dit op zijn verzoek gelijk geschieden over den 15den Augustus (Maria Hemelvaart) en over den 1sten November (Allerheiligen), voor zoover deze dagen niet op Zondag vallen.

Brengt het vervoer van den arbeider naar en van het werk mede, dat de normale arbeidsdag wordt verkort, dan zal de verzuimde tijd als geoorloofd verzuim worden vergoed.

Ten slotte heeft de arbeider recht op de navolgende vergoedingen. Voor het gebruik van eigen waterlaarzen zal, wanneer deze door de werkleiding voor het werk noodzakelijk worden geacht, den arbeider een vergoeding worden toegekend van *f* 0.50 per week.

Bedraagt de dagelijks naar het werk per fiets af te leggen afstand meer dan 10 km, dan zal hem een vergoeding worden toegekend van *f* 0.50 per week; bedraagt deze afstand meer dan 15 km, dan zal de vergoeding zijn *f* 1.— per week.

Ter berekening van den afstand naar het werk wordt door het hoofd der Inspectie voor de Werkverruiming een plaats van gezamenlijk vertrek aangewezen.

Wordt van den arbeider verlangd meer dan 18 km te fietsen, dan zal de afstand boven de 18 km in werktijd mogen worden afgelegd (waarbij wordt aangenomen, dat per uur een afstand van 15 km kan worden afgelegd), tenzij voor den arbeider ander vervoer wordt beschikbaar gesteld. Dit vervoer naar en van het werk zal gratis zijn, hetgeen eveneens het geval zal zijn met het vervoer naar en van de plaats van huisvesting, dit laatste echter met dien verstande, dat bij ongemotiveerd vertrek uit de plaats van huisvesting, uit de kampen of uit de plaats van inkwartiering het reisgeld van het loon zal worden afgehouden. Wordt van den arbeider verlangd zijn fiets van huis mede te nemen en deze nabij een treinstation buiten zijn woonplaats te stallen, dan zal hem een vergoeding worden toegekend van *f* 1.30 per week, ongeacht den naar het werk af te leggen afstand.

Voor het gebruik van een eigen schop zal een vergoeding worden gegeven, welke, in verband met mogelijke prijsveranderingen, door de directie van den Rijksdienst voor de Werkverruiming wordt vastgesteld.

De arbeiders, die bij de in de regeling bedoelde werken arbeid vinden, vallen onder de sociale verzekeringswetten.

Sociale verzekering.

Zij ontvangen dus, zoo noodig, uitkeering krachtens de Ziektewet, de Invaliditeits- en Ouderdomswet, de Ongevallenwetten en de Kinderbijslagwet. Voor de berekening van de dagloonen zijn, naar gelang van de gemeenteklasse, de bedragen vastgesteld. Premie mag alleen voor de Ziektewet worden afgehouden, overeenkomstig de bepalingen van de wet. Voor verdere bijzonderheden moeten wij naar de betreffende tabellen verwijzen.

Ten slotte vermelden wij de voor de arbeiders zoo belangrijke bepalingen in zake hun

Rechtspositie.

Daaromtrent lezen we in de *Staatscourant* het volgende, dat wij in de bijzondere aandacht van de betreffende arbeiders aanbevelen.

De arbeider heeft den plicht zijn werk naar beste kunnen te verrichten. Mocht een arbeider, of zouden meer arbeiders op een bepaald werk van meening zijn, dat bij de loonbepaling of bij de berekening der vergoedingen zijn of hun rechten zijn verkort, zoo zal hij of zullen zij zich in eersten aanleg dienen te wenden tot de werkleiding. Komt het ontstane geschil hierdoor niet tot een oplossing, dan dienen de arbeiders, tenzij het bepaalde in artikel 9 van kracht is, zich te wenden tot den provincialen vertegenwoordiger van hun vakcentrale, met verzoek de bemiddeling van het hoofd der Inspectie voor de Werkverruiming in te roepen. Eenzelfde weg wordt gevolgd, wanneer gemeend wordt, dat de werkleiding in de maatregelen ten aanzien van de overige arbeidsvoorwaarden, als bedoeld in den eersten volzin van dit artikel, op het werk tekort schiet. De ongeorganiseerden kunnen zich desgewenscht met klachten tot het orgaan van het Rijksarbeidsbureau wenden.

Op grootere werken, waar meer dan 100 arbeiders tezamen werken, zullen uit die arbeiders door het uitzendende orgaan van het Rijksarbeidsbureau op voordracht van de vakcentralen (het N.V.V., het R.K.W.V. en het C.N.V.) en met instemming van de werkleiding ten hoogste drie vertrouwensmannen worden aangewezen.

Deze vertrouwensmannen ontvangen de volgende instructie:

„Taak van den vertrouwensman.

Bij de werken, die door den Rijksdienst voor de Werkverruiming ter bestrijding van de werkloosheid worden ondernomen of middels een geldelijke bijdrage tot uitvoering worden gebracht en waar meer dan 100 arbeiders tezamen werken, zijn in overleg met de vakcentralen door het orgaan van het Rijksarbeidsbureau enkele arbeiders aangewezen, die als *vertrouwensman* zullen optreden. De vertrouwensman werkt als ieder ander arbeider in het normale werkverband mede; hij zal zich niet meer dan noodig en uitsluitend in verband met de uitoefening van zijn taak als vertrouwensman van zijn normaal werk verwijderen.

De *plicht* van den vertrouwensman is te zorgen, dat de geest op het werk zoodanig blijft, dat een goede werkprestatie en een goede oplevering van het werk door de arbeiders bij voorbaat verzekerd kan zijn.

I. Ten einde dezen plicht te kunnen vervullen heeft de vertrouwensman tot taak zijn bemiddeling te verleenen wanneer aan de voorschriften met betrekking tot de *sociale verzorging* (behoorlijke schuil-, schaft- en privaatgelegenheid, verwarming des winters, drinken, warme voeding, voorziening in eerste hulp bij ongelukken, enz.) van den arbeider niet is voldaan.

Meent hij, dat op het werk, waarop hij als vertrouwensman is geplaatst, deze sociale verzorging te wenschen overlaat, dan dient hij zich hierover met de werkleiding (uitvoerder of hoofduitvoerder op dat werk) te verstaan.

Meent hij, dat de werkleiding niet, of onvoldoende aan zijn verlangens of die van zijn mede-arbeiders gehoor geeft, dan dient hij zich tot den provincialen vertegenwoordiger van zijn vakcentrale te wenden met verzoek de bemiddeling van het hoofd der Inspectie voor de Werkverruiming in te roepen.

II. Heeft hij, of zijn mede-arbeiders, *klachten over het werk*, de voorwaarden waaronder gewerkt moet worden, de loonbepaling of de berekening van de loonuitkomsten, dan zal de vertrouwensman zich daarmede eerst dan hebben te bemoeien, wanneer gebleken is, dat de putter of voorman van de betrokken ploeg van arbeiders ter zake het ontstane geschil niet met den onmiddellijken werkbaas tot overeenstemming is kunnen komen.

Is in een ploeg van arbeiders een geschil over het werk of het loon ontstaan en heeft de voorman van die ploeg dit verschil met den baas niet in der minne kunnen oplossen, dan wendt deze voorman zich tot een vertrouwensman van de arbeiders op dat werk met het verzoek zich ter zake tot den hoofduitvoerder van het werk te wenden.

Komt na bespreking met den hoofduitvoerder het geschil niet tot een voor de arbeiders bevredigende oplossing, dan wendt de vertrouwensman zich eveneens zoo spoedig mogelijk tot den provincialen vertegenwoordiger van zijn vakcentrale met het verzoek de bemiddeling van het hoofd der Inspectie voor de Werkverruiming in te roepen.

III. Het is zaak, dat de vertrouwensman bij alle geschillen, die middels den provincialen vertegenwoordiger der vakcentrale ter bemiddeling aan het hoofd der Inspectie voor de Werkverruiming worden voorgelegd, zoo goed mogelijk den aard van het geschil op schrift stelt, en de namen van de betrokken arbeiders, alsmede van den betrokken werkbaas daarbij noteert, opdat een verder onderzoek snel en zoo doeltreffend mogelijk kan geschieden.

Bij ernstige geschillen, waarvan de oplossing geen uitstel kan lijden, heeft de vertrouwensman het recht den uitvoerder te verzoeken zich van het werk te mogen verwijderen, ten einde zich onmiddellijk met den provincialen vertegenwoordiger van zijn vakcentrale in verbinding te stellen.

De vertrouwensman heeft den plicht den hoofduitvoerder van het werk onomwonden en zonder voorbehoud nauwkeurig mede te deelen wat er gaande is en wat hij van plan is te doen.

Het spreekt vanzelf, dat de vertrouwensman, als eerlijk en waardig arbeider, slechts voor die geschillen opkomt, die ook naar zijn meening nader onderzoek behoeven."

RECHTMATIG ONTSLAG

Op grond van de ontslagverordening mag door een werkgever geen ontslag worden gegeven, tenzij daartoe vergunning is verleend door de Arbeidsinspectie.

Ten aanzien van arbeiders, die eigenlijk niet in vasten dienst zijn, maar bij voorbeeld voor den duur van een bepaald werk zijn aangenomen, heeft de Directeur-Generaal van den Arbeid bepaald, dat arbeiders, die aangenomen zijn voor een werk, dat ten hoogste drie weken duurt, mogen worden ontslagen, mits aan de arbeidsinspectie opgave werd gedaan van de namen dier arbeiders en van de tijdvakken, waarvoor zij in dienst werden genomen.

Deze regeling echter is met ingang van 1 Juni 1941 ingetrokken en vervangen door een andere, die een verruiming van het recht tot het geven van ontslag beteekent.

Volgens de nieuwe regeling mag aan een werknemer, in *tijdelijken* dienst, zonder eenige opgave aan en zonder vergunning van de arbeidsinspectie ontslag worden verleend. Onder *tijdelijken* arbeid wordt dan, krachtens deze regeling, verstaan, dat werknemers niet meer dan 110 dagen in de zes, onmiddellijk aan den datum van het ontslag voorafgaande maanden bij een bepaalden werkgever in dienst zijn geweest.

Deze verruiming zal ongetwijfeld de toepassing van de ontslagverordening vergemakkelijken.

Het spreekt echter vanzelf, dat de Wet op het arbeidscontract blijft gehandhaafd. Wanneer dus op grond van deze regeling aan een werknemer ontslag wordt verleend, dan moet de opzegtermijn worden in acht genomen. De term: rechtmatig ontslag, uit de wet op het arbeidscontract, blijft dus in de eerste plaats betrekking hebben op den opzegtermijn en in de tweede plaats op de vergunning, gegeven door de Arbeidsinspectie, respectievelijk op de in deze regeling bedoelde tijdelijkheid van de aanstelling.

Wij vinden hier eigenlijk een tusschenvorm tusschen de aanstelling voor een bepaalden tijd en voor onbepaalden tijd. Als een dienstbetrekking voor onbepaalden tijd werd aangegaan, dan was aan alle voorwaarden van de wet voldaan, als bij ontslag de opzegtermijn was in acht genomen. Deze opzegtermijn werd gelijk gesteld met de periode, die tusschen twee uitbetalingen verstrijkt. Was de dienstbetrekking voor een bepaalden tijd (drie, zes of twaalf maanden, soms langer) aangegaan, dan mocht deze, behoudens het ontstaan van een dringende reden, niet vóór afloop van dezen tijd worden beëindigd.

Door de hier besproken regeling ontstaat nu een derde mogelijkheid. Men kent nu naast een dienstbetrekking voor een onbepaalden en voor een bepaalden tijd, ook een tijdelijke dienstbetrekking. Wat de opzegtermijn betreft staat een *tijdelijke* betrekking gelijk met een dienstbetrekking voor onbepaalden tijd. Zij mag worden beëindigd op ieder tijdstip, mits de opzegtermijn is in acht genomen. Maar het verschil is, dat voor de laatste vergunning moet worden aangevraagd om deze te doen ontbinden, terwijl de tijdelijke betrekking (niet meer dan 110 dagen in de zes voorafgaande maanden gewerkt) zonder deze vergunning mag worden ontbonden.

Het begrip onrechtmatig ontslag heeft, sedert de ontslagverordening twee beteekenissen gekregen. Onrechtmatig ontslag is elk ontslag, dat gegeven wordt in strijd met de ontslagverordening. Onrechtmatig ontslag is bovendien elk ontslag, dat de bepalingen van de wet op het arbeidscontract ten aanzien van den opzegtermijn overtreedt.

Het laatste had en heeft alleen betrekking op *de wijze, waarop de arbeidsovereenkomst wordt beëindigd*. Onrechtmatig ontslag in den zin van de ontslagverordening is het ontslag, dat zonder uitdrukkelijke of stilzwijgende vergunning van de Arbeidsinspectie wordt verleend.

We zijn daarmede nog niet toe aan het begrip „rechtvaardig ontslag", al zijn we daar wel een stap dichterbij gekomen. De vraag of het ontslag *gerechtvaardigd* is, wordt door de Arbeidsinspectie beoordeeld. Dat bij de beslissing daarover niet uitsluitend met economische factoren wordt rekening gehouden, maar dat ook sociale factoren daarbij in aanmerking worden genomen, staat wel vast als men weet, dat in de meeste bedrijven vertrouwensinstanties uit de vakbeweging worden gehoord. We zijn daarmede dus een goeden stap gevorderd in de richting van „rechtvaardig" ontslag. De instelling van een bedrijfs-scheidsgerecht, dat elk ontslag toetst aan de eischen van het bedrijf en aan die van sociale rechtvaardigheid, blijft ons intusschen wenschelijk en begeerenswaardig lijken.

EEN LUSTRUM

Het Oud-Katholiek Verbond van Vakvereenigingen werd in 1935 opgericht en heeft derhalve 5 jaar bestaan. Ter gelegenheid van dit eerste lustrum is een verslag of herdenkingsgeschrift verschenen, waarin de geschiedenis van de oprichting en van de verrichte werkzaamheden in deze periode is beschreven.

Dit geschrift is ons toegezonden en we hebben daarvan met groote waardeering kennis genomen. De uitvoering op kunstdrukpapier en het foto-materiaal maken deze uitgave tot een mooi stuk werk, terwijl ook de boeiende inhoud getuigenis aflegt van een bekwame hand, die de verzorging van dit geschrift op zich heeft genomen.

Dit vakverbond telt een viertal aangesloten organisaties, namelijk die van Oud-Katholieke Fabrieks- en Transportarbeiders, Bouwvakarbeiders, Metaalbewerkers en Handels-, Kantoor- en Winkelbedienden, met een totaal-aantal leden op 31 December 1940 van 723.

Het ledental is dus niet groot — gevolg van het feit, dat dit verbond een kerkelijk karakter draagt en de Oud-Katholieke Kerk in ons land geen groot ledental heeft.

Omtrent de oorzaken der oprichting schrijft het verslag op de pagina's 27 en 28 het volgende:

„Het „christelijk-sociaal is onzin" van den vroegeren Duitschen keizer, heeft langen tijd in onze kerk haar invloed uitgeoefend. In tegenstelling met de ontwikkeling in roomsch-katholieke en protestantsche kringen, waar de sociale beweging der arbeiders veel eerder de kerkelijke aandacht trok, duurde het in onze kringen tot omstreeks 1925 alvorens belangstelling ontstond.

Toch bleef de gedachte aan, en het verlangen naar eigen zelfstandige vakorganisatie steeds onder onze arbeiders leven. Vooral direct na den wereldoorlog, werd in onze gemeenten IJmuiden en Egmond aan Zee, met steeds grooter aandrang voor belangstelling voor eigen vakorganisaties in onze kerk gepleit. Na de groote oecumenische conferentie voor practisch christendom, die in 1925 onder leiding van den Lutherschen Aartsbisschop N. Söderblom te Stockholm gehouden werd, kwam in onze kringen kentering. De doelstelling dezer conferentie om de sociale, maatschappelijke en politieke problemen van onzen tijd vanuit christelijk standpunt te belichten, vond ook in onze kerk waardeering en medewerking. Sedert dien tijd ontstond langzamerhand meerdere belangstelling voor het leven en de maatschappelijke positie van onze arbeiders, en bleef het arbeidersvraagstuk aan de orde. Op de algemeene vergadering van het Oud-Katholiek Ondersteuningsfonds van 1933 werd een voorstel van de afdeeling Hilversum aangenomen, om een commissie te benoemen, welke commissie tot taak kreeg, „een onderzoek in te stellen naar den vóór- of achteruitgang onzer kerkelijke gemeenten".

Daarna volgt een afdruk van dat deel der conclusie, dat over het arbeidersvraagstuk handelt en dat wij eveneens hier laten volgen:

„De commissie meent als haar overtuiging te moeten neerschrijven, dat bepaalde politieke partijen op het kerkelijk leven een ongunstigen invloed hebben uitgeoefend, en zij zou het gewenscht achten, dat ook op dit punt een duidelijke beslissing van het kerkelijk gezag tot stand komt. De tijden, waarin men meende, dat kerk en politiek niets met elkander hebben uit te staan, zijn voorbij. Wij willen hiermede niet beweren, dat onze kerk dus een oud-katholieke partij zou moeten oprichten, of den geloovigen zou moeten adviseeren bij welke politieke partij zij zich hebben aan te sluiten, maar wij meenen wel, dat de kerk de menschen behoort te waarschuwen wanneer de politieke partijen verkeerd handelen. De commissie acht het principieel onjuist, indien leden onzer kerk zich aansluiten bij een organisatie, die meent juist op Zondagochtend vergaderingen, wandeltochten, enz. te moeten uitschrijven. Zij acht het verkeerd indien leden van onze kerk toetreden tot politieke partijen en vakbonden, die zich principieel tegenover de kerk stellen, of die dit althans, indien zij het nog niet met zooveel woorden zeggen, dan toch door haar daden tot uiting brengen. De commissie acht het om al deze redenen gewenscht, dat ook op dit terrein een positieve uitspraak van het kerkelijk gezag kome, want het is beter principieel zijn standpunt te bepalen, dan hier te blijven doorzieken uit een misplaatste vrees om bepaalde fanatici voor het hoofd te stooten."

Deze conclusie was de directe aanleiding

om tot de oprichting van het Oud-Katholiek Verbond van Vakvereenigingen over te gaan.

Men weet, dat wij deze oprichting van harte hebben betreurd. In de eerste plaats wel, omdat deze organisatie een „kerkelijke" organisatie werd en ons verbond steeds op het principieele standpunt heeft gestaan, dat niet de kerk als instituut, maar dat de arbeidende stand als lidmaten van de Gemeente des Heeren, die gebouwd is op het fundament der apostelen en profeten, geleid door het Woord Gods, de organisatie der maatschappij had ter hand te nemen. Vandaar ook dat ons verbond zich stelde op het standpunt van de christelijke beginselen en daarbij interkerkelijk wilde zijn. Deze interkerkelijkheid had tot gevolg, dat leden van de meest-verschillende kerken toetraden: Hervormden, Gereformeerden, Lutherschen, Roomsch-Katholieken, later ook Oud-Katholieken. De roomsch-katholieken vielen het eerst af, zoodat ons verbond een protestantsch-christelijk cachet ging dragen.

In 1935 richtten de oud-katholieken hun eigen vakverbond op, met het gevolg, dat de leden uit dien kring, aangesloten bij onze organisaties, deze verlieten. Ongetwijfeld leidde het feit, dat vele oud-katholieken bij de socialistische bonden, met name bij den Centralen Bond van Transportarbeiders waren aangesloten, tot den drang van de zijde der geestelijkheid om eigen oud-katholieke organisaties te stichten. Een niet onbelangrijk deel der visschersbevolking behoort namelijk tot de Oud-Katholieke Kerk. Juist in de plaatsen IJmuiden en Egmond aan Zee is dan ook het centrum van het ledental van dit verbond. In IJmuiden waren 238 en in Egmond aan Zee 152 leden. Daarop volgt Utrecht met 108 leden en Rotterdam met 60 leden. De andere afdeelingen tellen alle minder dan 35 leden.

Door de oprichting van het verbond kon met meer aandrang op het loslaten van den band met den Centralen Bond worden aangedrongen. In hoeverre deze opzet is geslaagd weten wij niet. Wij vinden daarover ook in het verslag niets.

Uit dit oogpunt echter kunnen wij de stichting van een eigen kerkelijke organisatie waardeeren, al voegen wij daaraan direct toe, dat aandrang van kerkelijke oud-katholieke zijde om zich bij de christelijke vakbeweging aan te sluiten, vermoedelijk niet minder resultaat, om deze arbeiders uit de socialistische bonden te halen, zou hebben opgeleverd, dan nu het geval is.

Intusschen, de organisatie is er en zij heeft met lofwaardigen ijver en doorzettingsvermogen haar doel nagestreefd. Vijf jaren heeft zij dezen arbeid verricht. Moge zij dien ook verder met zegen blijven voortzetten en daarbij een der hoofddoeleinden van haar oprichting, de oud-katholieke arbeiders bij het geloof te bewaren, steeds meer naderbij komen.

VAKSTUDIE IN DEN LANDBOUW

In ons blad is bij herhaling gewezen op de taak van de vakbeweging ten opzichte van de vakopleiding.

Het is verblijdend, dat dit zoo belangrijke onderdeel van den vakvereenigingsarbeid al meer de aandacht gaat krijgen.

Wij willen ditmaal wijzen op de verschijning van een boekje, getiteld: „Handleiding voor het oogsten van vlas", een publicatie van de afdeeling Vlasteelt en Vlasbewerking van het Centraal Instituut voor Landbouwkundig onderzoek.

Dit boekje werd ons toegezonden door het hoofdbestuur van den Nederlandschen Christelijken Landarbeidersbond, dat het aan zijn leden heeft uitgereikt. De overweging daarbij was, dat de vlasteelt in den laatsten tijd sterk toeneemt en de vakbekwaamheid bij het oogsten en bij de behandeling is afgenomen, in verband met het feit, dat deze cultuur is ons land allengs aan beteekenis heeft ingeboet. Door het beschikbaar stellen van het boekje wordt de kennis van dit bodemproduct en zijn behandeling bevorderd.

Het boekje is zuiver technisch gehouden, maar tegelijkertijd is de mooie uitvoering en de vele foto's op kunstdrukpapier ongetwijfeld een uitstekend middel om de aandacht te trekken en om den landbouwer en den landarbeider reeds direct van het belang dezer uitgave te overtuigen.

De Nederlandsche Christelijke Landarbeidersbond deed een goed werk zijn leden deze mooie en leerzame uitgave te verschaffen.

KINDERBIJSLAGWET

Invulling van de kinderbijslaglijsten.

Alle betrokkenen bij de Kinderbijslagwet hebben thans de eerste ervaring met die wet op kunnen doen. De organen, belast met de uitvoering ervan, hebben bemerkt, dat dit, althans den eersten keer, een omvangrijke administratie vereischt heeft; de werkgevers moesten gegevens verstrekken omtrent risico-dragende instellingen, die zij dikwijls niet direct konden terugvinden; de arbeiders hebben in het algemeen gezien, dat zij later in het bezit van hun uitkeeringen kwamen dan zij wel gewenscht zouden hebben.

Dat alles nog niet in alle opzichten „gesmeerd" liep, is bij een zoo omvangrijke materie niet te verwonderen.

De uitvoeringsorganen stellen er zeer veel prijs op, dat voor de volgende betalingsperiode, die het tweede kwartaal van dit jaar omvat, alles wat verzwaring of vertraging veroorzaakt, zal worden vermeden; hun eigen werk wordt er ongetwijfeld door vereenvoudigd, maar, wat het belangrijkste is, de arbeider zal dan eerder in het bezit komen van het bedrag, waarop hij recht heeft. Daartoe wordt met den meesten aandrang aller medewerking ingeroepen.

Wat moet de arbeider doen?

De kinderbijslaglijsten aan de voorzijde persoonlijk onderteekenen.

Aan de voorzijde nazien of zijn juiste adres op de lijst vermeld staat; is hij inmiddels verhuisd, dan vooral het nieuwe adres er bij aanteekenen.

Op den maandstaat den naam schrijven van den werkgever bij wien hij in die maand in dienst geweest is. Heeft hij in die maand meerdere werkgevers gehad, dan onder elkaar de namen van al deze werkgevers vermelden. Achter den naam van iederen werkgever, die hij heeft opgeschreven, kruist hij de dagen aan, waarop hij bij dien werkgever heeft gewerkt. Mocht hij over een bepaalden dag wel loon hebben ontvangen, doch niet hebben gewerkt, dan moet die dag toch worden aangekruist.

In kolom drie het totaal aantal gewerkte dagen vermelden.

In kolom vier het in de betreffende maand ontvangen loon opnemen.

Bij dit laatste moet goed worden opgelet. Het gaat er om, welk bedrag aan loon de arbeider *in* een bepaalde maand heeft ontvangen, niet wat hij over die maand verdiend. Dat beteekent dus, dat men rekening moet houden met het aantal betaaldagen. Arbeiders, die per week betaald worden, zullen dus in de eene maand vijf en in de ander vier uitbetalingstermijnen moeten verantwoorden. Wat de arbeider in een kalendermaand dus werkelijk geniet, moet hier worden opgegeven.

Wat moet de werkgever doen?

Hij moet allereerst de opgave van den arbeider, voor zoover die zijn dienst betreft, nazien en voor accoord teekenen.

In kolom 6 van de kinderbijslaglijst vermeldt hij den naam van het orgaan waarbij hij voor de ziekengeld- en kinderbijslagverzekering is aangesloten.

In kolom zeven plaatst hij het nummer waaronder hij bij dat orgaan is ingeschreven. Den juisten naam van dit orgaan kan hij vinden op de bescheiden betreffende de ziekengeldverzekering, die hij regelmatig ontvangt, in ieder geval ook op de kaart, die krachtens art. 7 van de Ziektewet en art. 18 der Kinderbijslagwet moet zijn opgehangen op een voor zijn arbeiders gemakkelijk toegankelijke plaats. Op bijna alle stukken die hij zelf ontvangt, zal hij ook het bedoelde aansluitingsnummer aantreffen.

Werkgevers, die bij het Rijkskinderbijslagfonds zijn aangesloten, en dus voor de uitvoering onder den Raad van Arbeid vallen, moeten in kolom zeven hun bedrijfsnummer vermelden.

Nog enkele wenschen.

Het is zeer begrijpelijk, dat de arbeiders, voor wie deze uitkeering een zeer belangrijk bedrag beteekent, gespannen naar de toezending daarvan uitzien. Zij moeten echter begrijpen, dat de uitvoeringsorganen een zeer groot aantal lijsten te verwerken krijgen en dat ieder op zijn beurt geholpen wordt. Vragen of die beurt nog niet gekomen is, belemmeren alleen maar den goeden gang van zaken.

Niemand zal hun dit kwalijk nemen, maar toch moet in het belang van de arbeiders zelf gevraagd worden: correspondeer niet als het niet strikt noodig is.

Meent gij dat dit wel het geval is, doe het dan zoo, dat de beantwoording van uw brief zoo vlot mogelijk kan verloopen. Geef kort en duidelijk aan, waarover u iets wilt weten of meent te moeten klagen en zorg

vooral, dat ook in den brief uw naam en adres volledig en goed leesbaar vermeld worden.

Adressen, alleen op de enveloppe vermeld, kunnen makkelijk verloren raken.

Wanneer werkgevers en werknemers met deze aanwijzingen rekening willen houden, dan zal ongetwijfeld de uitbetaling over het tweede kwartaal sneller kunnen plaats hebben dan die over het eerste.

DE ARBEIDSMARKT EN ARBEID IN DUITSCHLAND

Omtrent den arbeid in Duitschland lezen wij in het orgaan van den Nederlandschen Werkloosheidsraad *De Arbeidsmarkt* het volgende:

„De vraag naar arbeidskrachten in Duitschland blijft nog steeds van grooten omvang. De plaatsingen hebben het meest te beteekenen in de beroepsgroepen bouwbedrijven, metaalbedrijven, land- en tuinbouw, verkeerswegen (haven-, transport- en scheepvaartbedrijven) en ongeschoolde landarbeiders. Veel vrouwen worden in huiselijke diensten gevraagd en geplaatst. Overigens strekt de vraag zich uit over alle beroepsgroepen. In de grensstreken worden naast bouwvakarbeiders, landarbeiders en ongeschoolden nog steeds zeer veel textielarbeiders in dienst genomen."

Ten einde allerlei bezwaren en moeilijkheden, die zich uiteraard bij het werken in een vreemd land voordoen, weg te nemen, is in samenwerking met het Duitsche Arbeidsfront een aantal Nederlandsche ambtenaren aangesteld, die, bijgestaan door 3 ambtenaren speciaal ten behoeve van de Nederlandsche landarbeiders en één vrouwelijke ambtenaar, de zoogenaande „nazorg" zullen ter hand nemen.

In de verwachting, dat daarmede de bezwaren en moeilijkheden zullen kunnen worden overwonnen, zal voortaan scherper worden opgetreden tegen arbeiders, die zonder geldige reden het werk in Duitschland in den steek laten.

Wij lezen daarover:

„Verder zal met ingang van 1 Juli de regeling in werking treden, betreffende het aanwijzen voor speciale werken bij de werkverschaffing van personen, die zonder geldige reden het werk in Duitschland in den steek hebben gelaten. De personen, die uit Duitschland zijn teruggekeerd en zonder geldige reden het contract hebben verbroken, kunnen, voor zoover zij niet vóór 1 April 1941 werk in Nederland hebben gevonden, worden verplicht tot het verrichten van diensten bij werkverschaffingen.

Zij kunnen hieraan ontkomen, indien zij alsnog naar hun vroegeren werkgever in Duitschland terugkeeren, of, als de plaats niet meer vrij is, bij een anderen werkgever in Duitschland willen gaan werken. De aanwijzing bij de werkverschaffing geschiedt door de directeuren van de gewestelijke arbeidsbureaux. Indien iemand meent, dat hij een geldige reden had voor terugkeer, kan hij binnen 2 maal 24 uur na de aanwijzing schriftelijk bezwaar indienen. Deze personen worden in aparte kampen geplaatst in de z.g. B-groep, en zullen waarschijnlijk in den Dollard te werk worden gesteld."

Wie na afloop van den contractstermijn uit Duitschland terugkeert, heeft aan zijn verplichtingen voldaan en beëindigt dus niet „zonder geldige reden" het werk.

Het artikel besluit dan ook:

„Er is thans ook een interpretatie omtrent het eindigen der contracten. De arbeiders, die een contract voor drie of zes maanden hebben geteekend, kunnen na het eindigen van dezen termijn terugkeeren. Indien zij in Nederland geen werk vinden, zullen zij eventueel opnieuw werk in Duitschland moeten aanvaarden, daar zij anders geenerlei steun of uitkeering zullen mogen ontvangen wegens hun werkloosheid. Arbeiders, die een contract hebben gemaakt, waarin geenerlei termijn is genoemd, worden geacht voor een jaar te hebben gecontracteerd."

Uit het bovenstaande blijkt dus op welke wijze men de bezwaren tracht op te lossen en welke gevolgen verbonden zijn aan het handelen in strijd met de gestelde regelen. Van meet aan werd bepaald, dat men geheel vrij is in Duitschland te gaan werken. Maar dit beteekent niet, dat aan deze vrijheid geen grenzen zijn gesteld. Die grenzen liggen daar, waar de autoriteiten meenen, dat het belang van het economisch leven moet voorgaan.

UITVOERING DER ONGEVALLENWETTEN

Op verzoek van het bestuur der Rijksverzekeringsbank plaatsen wij het volgende:

Het streven van de betrokken overheidsorganen, de Bank en de Raden van Arbeid is er steeds op gericht, om, voor zooveel dit van hen afhangt, den door een ongeval getroffenen de hun krachtens de Ongevallenwetten toekomende schadeloosstellingen zoo snel en zoo geregeld mogelijk te laten uitbetalen.

Dit streven wordt echter ten zeerste belemmerd door de omstandigheid, dat nog al te weinig, zoowel door de werkgevers als door de getroffenen zelf, wordt ingezien, dat een snelle uitbetaling van de eerste uitkeering aan den getroffene ten nauwste verband houdt met een spoedige inlevering van het formulier van aangifte van een ongeval en met een juiste en nauwkeurige invulling van dit formulier.

Naar aanleiding van door belanghebbenden geuite klachten omtrent het te laat ontvangen van hun uitkeeringen, hebben nog onlangs de betrokken overheidsorganen een hernieuwd onderzoek naar de oorzaken daarvan ingesteld.

Bij dit onderzoek is gebleken, dat er, om het gestelde doel te bereiken, zoowel door de administratie der Bank als door die van de Raden van Arbeid nog enkele maatregelen konden worden genomen, doch er trad tegelijkertijd weder naar voren, dat niet alleen het doen van aangifte van een ongeval binnen den door de wet gestelden termijn nog in een zeer groot aantal gevallen door de werkgevers wordt nagelaten, doch dat ook in vele gevallen de uiterste termijn, welken de wet voor het doen van aangifte heeft gesteld, wordt afgewacht.

Het behoeft geen nader betoog, dat het betaalbaar stellen der tijdelijke uitkeering aan de getroffenen hierdoor belangrijk wordt vertraagd en dat een onmiddellijke inlevering van het aangifteformulier bij het postkantoor of bij den Raad van Arbeid er zeker in groote mate toe zal bijdragen om de door een ongeval getroffenen zooveel mogelijk met spoed in hun veelal moeilijke levensomstandigheden te helpen.

Vertraging in het doen van ongevalsaangiften ontstaat ook dikwijls, doordat de werkgever meent met een ziektegeval te doen te hebben en dan aangifte doet bij het betrokken orgaan der Ziektewet.

Ook ontstaat vaak vertraging, doordat de werkgever bij afwezigheid zijn plaatsvervanger niet vooraf inlicht hoe te handelen.

Voorts heeft het plaats gehad hebbend onderzoek opnieuw aan het licht gebracht, dat ook de door een ongeval getroffene in vele gevallen zelf de oorzaak is, dat hij niet op tijd zijn uitkeering ontvangt. Zoo vergeet hij vaak de aangifte te onderteekenen of bezorgt haar, wanneer zij hem door zijn werkgever of door zijn dokter ter bezorging ten postkantore of bij den Raad van Arbeid wordt afgegeven, niet zoo spoedig mogelijk.

Het komt, hoewel zijn letsel hem dat niet belet en er geen andere geldige redenen van verhindering zijn, ook heel veel voor, dat getroffene niet voldoet aan de oproeping van den controleerend geneeskundige der Bank om op diens zitting te verschijnen. Daar het voor de Bank onmogelijk is om zonder medische gegevens den getroffene uitkeering te verleenen, kan deze uitkeering eerst plaats vinden, nadat getroffene door den controleerend geneeskundige der Bank is gezien.

Aangezien het door de bestaande verkeersmoeilijkheden voor genoemden geneeskundige zeer moeilijk valt om zijn huisbezoeken te doen, is het voor den getroffene te meer van belang om zich ten spoedigste onder diens contrôle te stellen.

Hoewel de Ongevallenwetten strafbepalingen tegen de te late inzending der ongevalsaangiften door de werkgevers bevatten en elk recht van getroffene op schadeloosstelling kan verloren gaan, indien hij niet aan de oproeping vanwege de Bank of haar geneeskundigen voldoet, en de Bank deze strafmaatregelen, zoo dit noodzakelijk is, zal toepassen, is het, zooals vanzelf spreekt, voor een vlotte uitvoering der wet veel wenschelijker, dat zoowel door de werkgevers als door de werknemers, zooveel in ieders vermogen is, zal worden medegewerkt om het inzenden der aangiften uiterlijk binnen den door de wet gestelden termijn, doch liefst zoo spoedig mogelijk, te bevorderen. Van de werknemers mag bovendien toch stellig worden verwacht, dat zij in hun eigen belang steeds aan den oproep van den controleerend geneeskundige zullen gevolg geven en hem bij niet daaraan kunnen voldoen daarvan zoo spoedig mogelijk in kennis stellen.

In verband met het hiervoor vermelde zijn o.m. de navolgende artikelen van belang.

Artikel 66 der Ongevallenwet 1921.

Artikel 62 der Land- en Tuinbouwongevallenwet 1922.

1. De werkgever, in wiens verzekeringsplichtige onderneming aan een verzekerde

een ongeval in verband met zijn dienstbetrekking overkomt, of hij, die den werkgever ter plaatse van het ongeval vertegenwoordigt, is verplicht te zorgen, dat, zoodra de gevolgen van dat ongeval geneeskundige hulp noodig maken, die hulp wordt ingeroepen.

2. De werkgever*) of hij, die dezen ter plaatse van het ongeval vertegenwoordigt, *doet binnen 24 uren na het verleenen van de geneeskundige hulp en in alle gevallen binnen tweemaal 24 uren, nadat de gevolgen van het ongeval geneeskundige hulp noodig maken,* tegen bewijs van ontvangst aangifte van het gebeurde door inlevering van een ingevuld formulier in duplo *ten kantore der posterijen,* binnen welks kring de aangever zijn woonplaats heeft of geacht wordt te hebben of binnen welks kring het ongeval heeft plaats gehad.

De aangifte kan ook geschieden *ten kantore van den Raad van Arbeid.*

Artikel 27 der Ongevallenwet 1921.

1. Het bestuur der Bank is bevoegd, zoo dikwijls als het zulks noodig oordeelt, den door een ongeval getroffene op te roepen of te doen oproepen, alsmede hem ter plaatse, door of vanwege het bestuur te bepalen, te ondervragen of te doen ondervragen en door één of meer deskundigen, door het bestuur daartoe aangewezen, te doen onderzoeken. De medische adviseur en de controleerend geneeskundigen der Bank zijn bevoegd, ook zonder opdracht van het bestuur, een getroffene op te roepen, te ondervragen en te onderzoeken.

2. Indien een getroffene, na tijdig opgeroepen te zijn, niet verschijnt of indien een getroffene weigert hetzij de door of vanwege het bestuur, door den medischen adviseur of door den controleerend geneeskundige gestelde vragen te beantwoorden, hetzij zich door de(n) door het bestuur aangewezen deskundige of deskundigen of door den medischen adviseur of den controleerend geneeskundige te laten onderzoeken, beslist het bestuur, indien voor het niet voldoen aan de oproeping of voor weigering van den getroffene geen deugdelijke grond aanwezig is, dat het recht op eenige schadeloosstelling ingevolge deze wet verloren is gegaan, te rekenen van den dag, waarop hij ter voldoening aan de oproeping had moeten verschijnen, de gestelde vragen had moeten beantwoorden, zich had moeten laten onderzoeken, enz.

Ten aanzien van de Land- en Tuinbouwongevallenwet 1922 gelden dezelfde bepalingen (art. 50 L.O.W. 1922).

*) Ten aanzien van de Land- en Tuinbouwongevallenwet 1922: de werkgever, die niet als lid eener bedrijfsvereeniging is toegelaten (dus die bij de Rijksverzekeringsbank is aangesloten).

Officieel

„DRAAGT ELKANDERS LASTEN".

Overzicht hulpverleeningen in de maand Juni 1941.

In de maand Juni werden voor geheele of gedeeltelijke rekening van „D.E.L." ter verpleging opgenomen in de na te noemen inrichtingen:

Sanatoria, enz.:

Kind van lid Bouwarbeiders, Andijk, San. „Sonnevanck".

Lid van Fabr.- en Transp.arbeiders, Scharendijke, San. „Oranje Nascsau Oord".

Echtgen. van lid Fabr.- en Transportarbeirendijke, San. „Oranje Nassau Oord".

Kind van lid Fabr.- en Transportarbeiders, Assendelft, San. „Sonnevanck".

Kind van lid Kant.- en Handelsbedienden, Dordrecht, San. „Zonnegloren".

Lid van Landarbeiders, Noordwijk, San. „Oranje Nassau Oord".

Kind van lid Landarbeiders, Heeg, San. Appelscha.

Kind van lid Landarbeiders, Serooskerke, Zeehospitium.

Lid van Metaalbewerkers, Amsterdam San. „Oranje Nassau Oord".

Lid van Metaalbewerkers, Alblasserdam, San. „Zonnegloren".

Kind van lid Metaalbewerkers, Dordrecht, Zeehospitium.

Kind van lid Metaalbewerkers, Weesp, San. „Zonnegloren".

Kind van lid Personeel in Publ. Dienst, Amersfoort, San. „Hoog Laren".

Kind van lid Personeel in Publ. Dienst, Overschie, San. „Groene Kruis".

Kind van lid Textielarbeiders, Veenendaal, San. „Huis ter Drift".

Ziekenhuis:

Echtg. van lid Landarbeiders, Oud Schoonebeek.

Kind van lid Landarbeiders, Tietjerksteradeel.

Rusthuis:

Echtgen. van lid Fabr.- en Transportarbeiders, Amsterdam, Petr. Werthheimstichting.

Kolonieverplegingen:

Kind van lid Fabr.- en Transportarbeiders, Utrecht.

Kind van lid Kleermakers, Groningen.

Kind van lid Kant.- en Handelsbedienden, Amsterdam.

Andere vormen van hulp:

Extra-voeding:

Lid van Bouwarbeiders, Dordrecht.

Lid van Grafische arbeiders, Alphen a. d. Rijn.

Lid van Fabr.- en Transportarbeiders, Amsterdam.

Echtgen. van lid Fabr. en Transportarbeiders, Scheveningen.

Kind van lid Landarbeiders, Aalsmeer.

Kind van lid Metaalbewerkers, Weesp.

Zuster van lid Metaalbewerkers, Alphen a. d. Rijn.

Lid van Textielarbeiders, Maasland.

Lid van Textielarbeiders, Zwolle.

Diversen:

Kind van lid Bouwarbeiders, Utrecht.

Kind van lid Fabr.- en Transportarbeiders, Velp.

Kind van lid Fabr.- en Transportarbeiders, Wierum.

2 kinderen van lid Textielarbeiders, Enschede.

„Draagt Elkanders Lasten" is een *hulpfonds,* dat met inschakeling van een redelijke gezinsbijdrage, zijn deelnemers *t.b.c.-patiënten,* na een minimum-wachttijd van zes maanden, hulp verleent:

bij *sanatoriumverpleging,* bij *verpleging in andere inrichtingen van herstel* tot pl.m. 50 pct. van de verpleegkosten;

bij, door het consultatie-bureau, in verband met t.b.c., geadviseerde andere vormen van hulp, als: extra-voeding, hulp in de huishouding, enz.

tot bedragen als redelijkerwijze noodig blijken.

Het komt nog steeds voor, dat men hulp begeert, zonder daarop aanspraak te kunnen maken. Vergewis u er daarom van, of ge deelnemer zijt!

Men wende zich daartoe tot de plaatselijke commissies of rechtstreeks tot Stadhouderslaan 43-45, Utrecht.

Hulpaanvragen moeten NIET aan de hoofdbesturen der organisaties, doch VIA de plaatselijke „D.E.L."-commissies aan het fondsbestuur worden gericht.

W. DE JONG,
penningmeester-beheerder „D.E.L.".
Utrecht, Juli 1941.

Boekbespreking

„Minister A. S. Talma; Na 25 jaar herdacht", door A. Froom. Uitgave: J. Bootsma, Utrecht. Prijs f 0.25.

In een brochure, verlucht met eenige foto's, is door den heer Froom een korte levensschets van den christelijk-socialen minister ds. A. S. Talma neergeschreven. De voorzitter van het vakverbond, A. Stapelkamp, heeft er een „ter inleiding" bij gevoegd.

De lectuur over Talma en zijn levenswerk ligt tamelijk verspreid, het boek van dr. Vellinga was nog niet verschenen, en zoo wordt het verklaarbaar, dat een levensbeschrijving met eenige bijzonderheden over zijn werk, naar het oordeel van den schrijver, diende te verschijnen. Men vindt nu in kort bestek, voor ieder bereikbaar, een goede schets van Talma en zijn arbeid.

Vooral de jeugdigen moeten deze brochure lezen. Maar dan als een inleiding voor verdere lectuur over dezen merkwaardigen man.

Zooals in het „ter inleiding" wordt gezegd: „een onzer jongere leden is gegrepen door Talma's heldengestalte" en schreef deze brochure.

Mogen velen door het lezen daarvan eveneens gegrepen worden en zoo tot christelijk-sociale medestrijders worden.

Christelijke Scheurkalender: „Uit de Fonteinen des Heils", voor het jaar 1942. Bewerkt door ds. J. G. Feenstra, Scheveningen, en ds. Y. v. d. Zee, Amsterdam. Prijs f 0.85.

Wij bevelen dezen christelijken scheurkalender hartelijk aan. De uitvoering van het schild is boven allen lof verheven. Een premieboek, getiteld „Ellert Vliegkop" kan door de bestellers worden bijgekocht ad f 0.80.

INHOUD: Aan Talma's graf. — Een jubileum. — De nieuwe regeling bij de werkverruiming. — Zwart en wit. — Rechtmatig ontslag. — Een lustrum. — Vakstudie in den landbouw. — Kinderbijslagwet. — De arbeidsmarkt en arbeid in Duitschland. — Uitvoering der Ongevallenwetten. — Officieel: „Draagt Elkanders Lasten". — Boekbespreking: *a.* Minister A. S. Talma. Na 25 jaar herdacht; *b.* Christelijke Scheurkalender: „Uit de Fonteinen des Heils".